„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова; за виг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јеротића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 144. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 16. СЕПТЕМБРА 1894. ГОДИНА XXIX.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ПРЕД ДЕЛЕГАЦИЈАМА.

Мађиски положај свих српских земаља и тешка судба Србинова бацила га је на милост и немилост других. О судбини Босне и Херцеговине претреса се у аустријским делегацијама, где нема Србина, да рече коју истиниту; и да се не нађе пријатељ, да не би Младочеха Пацака, Срби у Босни и Херцеговини и сви ми, који знамо, какво је јадно стање у тим земљама, морали би отворено и мирно слушати, како се са највишег места из делегација стање у тим земљама износи у лажној боји пред Европу, како се износи пред њу као да у Босни тече мед и млеко, ма да добро знамо, да је тај Калајев мед многом Србину већ засео и да је створен, да за сва времена, уништи српско име у Босни и Херцеговини.

Читаоцима „Заставе“ су прилике у тим земљама добро познате из чланака, који су из тих земаља у „Застави“ изнети, па нам за то није потреба по ново их износити. У кратким потезима изнео је Младочех Пацак јаде Босне и Херцеговине пред аустријске делегације. Нагласио је, да је данашња влада у Босни са свим скренула са правог свог задатка, да шири морални и друштвени напредак, да постави ред у земљи и да усрећи народ. То је била девиза окупације, у тај плашт увијена ушла је Аустрија у Босну и Херцеговину и за то је јадни народ и дочекао онако радо. За ово неколико година показала се данашња управа Босне и Херцеговине у са свим другој боји. Народ је материјално посрнуо, а култура се развија једностранo. Између свега најбоље је у Босни напредовала и усавршила се: полиција и шпијунажа, ова, да подлим начином похвата и поткаже мирне грађане, а она, да даље врши свој посао. Даље је нагласио Пацак, да су аграрне (пољопривредне) прилике до вла Бога рђаве, те да их ваља променити, а десетак укинути. У Босни је данас својевољна, насилна полицајна влада, која смета сваком напретку народа и напретка дотле бити не ће, док ове земље не добију своју автономију (самоуправу). У своме говору нагласио је још Пацак, како се у Босни и Херцеговини гони све, што је српско: српска школа и црква и име српско.

О свему томе уверили су се Младочеси сами, јер су послали своје другове Масарика и Сламу, који су пропутовали ове земље, те се о свему уверили, а поглавито о полицајном насиљу и владином притиску и гоњењу. Најпосле је запитао Пацак Калаја, за што је за четир српска листа из Аустро-Угарске: „Заставу“, „Србобран“, „Браник“, „Српски Глас“ па и за „Хрватску“ забрањен улазак у Босну и Херцеговину.

На све ово требао је Калај одговорити, све тврдње ове побити и доказати, да то није истина! Но факта је тешко побити, а још је теже лажју побити истину. Па ипак је Калај одмах устао и почео доказивати, да те ствари нису истините, да прилике у Босни не стоје онако, како их Пацак износи. Па чиме је то доказао? Није се лаћао, да тврдњу по тврдњу, тачку по тачку побије, јер то не би ни могао. Аграрне прилике није ни споменуо, о настраности културе и помагању од владе свега онога, што је дошло са „пиниклом“ на леђи у Босну, а на штету правог народа у Босни, није ни речи проговорио, него се одмах латио хвале, којом обасипају „западне“ новине управу босанску. За тим је споменуо неке „најславније научнике“ Европе, који су пропутовали окупиране земље, те не могу да се нахвале среће и благостања Босне и Херцеговине. Ето то су докази босанског министра, коме је читава управа земље поверена, који зна све, шта се у њој догађа, па ипак нема дела, која би црно на бело доказала, шта је у ствари, него му је сва одбрана штампа, која служи — њему и аустријској политици на Балкану. Заиста мршави докази!

Но тек са два доказа постигао је Калај врхунац, доказао је — на чисто! Да докаже да не стоји, да влада гони српске школе, рекао је Калај ово: Ко је мало путовао кроз Босну, морао је видети, да на свакој школи стоји: „Српска православна школа“! На онолике доказе, како су школе затваране, појединци учитељи гоњени, то је њему сав доказ. Та ми имамо автономију црквену, за нас постоји написан и потврђен закон о народностима, па видимо, како пролазимо и види цео свет да ни написани и потврђени земаљски закони не могу да нас одбране од шовинистичке најезде у једној уставној земљи, а јадну школу српску ће одбранити у Босни, у којој је жандарски бајонет и устав и закон и први и последњи суд, оне три скромне речи: Српска православна школа! То је Калајев доказ!!

Па тек како је доказао, да у Босни нема шпијуна? Чујте и дивите се! У Босни, вели Калај, шпијун је прост надимак, обична спрдња, а не што код нас! И то је доказ, као песница у очи. Па још вели Калај, да су Сламу и Масарика пратили жандари и ти „нови шпијуни“ ли због њине личне сигурности!!

Најпосле што се тиче питања, зашто је за она четир српска независна листа и за „Hrvatsku“ забрањен улаз у Босну и Херцеговину, рекао је Калај, да се то не може у опште одговорити, јер за то не постоји одређен закон, него се то по писању свакога листа посепце суди. Ови су листови писали неистинито и необавештено, зато им је укинут улаз у Босну. Дакле српски листови, који су у компилуку Босне и који своје извештаје добијају из самога народа, ти су необавештени, јер не поју славопоје Калају, а они „западне“ Европе, чији се извештаји кују у Калајевом министарству и бечким уредништвима, ти су потпуно обавештени.

По себи се разуме, да Пацак није могао бити задовољан оваквим одговором и није могао гласати за поверење Калају, али су тим већма били задовољни господа културтрегери.

Ето судбине Босне и Херцеговине. Но Бог чува Србина. Уздајмо се у то и не клонимо духом ни надом, али ни радом.

Будим-Пешта. **Правда.**

ТРОЈНИ И ДВОЈНИ САВЕЗ.

Може се рећи, после берлинског уговора одмах је дошло до прелома код великих европских сила и одмах је почело одвајање, или боље рећи груписање сила и снага, одмах је одлучио табор, који је против Словена у опште, да заузме фронт против Русије. Изгледа, да је у томе хтела Аустрија да предњачи, она аустријска политика, која има много да захвали за опстанак свој — Русији.

Нама Србима, па и у опште Словенима у Аустро-Угарској мора тешко бити, што и ако не формално, али — што је главно — стварно, држава, у којој ми живимо, није искрено расположена према великој држави наше моћне браће Руса.

Природно је, што се после организовања тројног савеза као природна потреба појавио двојни савез. Најјуначнија држава Русија склопила је пријатељство и савез са најобразованијом европском државом — Француском.

Тихо и нечујно, без велике ларме образовао се тај двојни савез, па и ако са што мање ларме, а оно са то већим значајем.

Тројни савез, који је држао, да има судбину целе Европе у својим рукама, озбиљно се забринуо, видевши просте изјаве пријатељства између Руса и Француза. Кронштат и Тулон, места где се утврдило духовно јединство Руса и Француза, то су места, при чијем помену мало живље закуца срце дипломатима тројног савеза.

Да и тројни и двојни савез не постоји тек онако од параде, то је свакоме јасно. И ако се ни са једне стране не веша о велико звоно задатак тих савеза, ипак из тројног савеза излазе честе изјаве о положају, задатку и потреби тога савеза.

Немачка је обично најбрзоплетнија била. Да не споменемо Бизмарка, који је при заласку сунца славе своје, подупирући се на тројни савез, рекао: „Ми се не бојимо никога до Бога!“ довољно је споменути садашњег немачког цара Виљема II, познатог као човека „многоглаголива“. Италија заплетена у хиљаду новчаних и друштвених кубура, обично је ћутљива, а и са аустро-угарске стране бирају се речи, када се о томе говори.

Али за сваку ствар дође време, да се она ако не на велико звоно обеси, а оно тек да се о њој чине наговештаји.

Приликом садашњег састанка делегација у Будимпешти, имао је прилике гроф Калноки, одговарајући известиоцу Думби и интерпеланту посланику др. Пацаку да се изјасни и о тројном савезу. Др. Пацак напао је спољну политику грофа Калнокија и назвао је штетном политиком по земаљске интересе, јер та политика за љубав тројног савеза, разорава будућност народа у Аустро-Угарској. Свака ствар, која се не може простом истином одбранити, потребује велике беседе, искићене фразама. И Калнокијев дуги говор пун је фраза о томе, како се тројни савез једино стара о миру, те је и Аустро-Угарска у том савезу само због тога, што тројни савез осигурава мир. Ради тога мира и безбедности и чине се она велика оружања и припреме у тројном савезу.

Према томе изгледа, да се тројни савез од увек стављао у положај, да се брани, а што је тако и сада у самој ствари, узрок су поглавито Русија и Француска.

Од стране Руса и Француза још се мање говори о двојном савезу, само што у најсвечанијим приликама загрми реч моћнога руског цара, да ће се и он сав заложити, да се мир очува.

Но и ако се силом околности тројни савез креће у обележеним уским границама — очувања мира, ипак том савезу остају многе дере, кроз које се провлачи, те и ако не јавно, а оно тајно мути на

ПОДЛИСТАК.

СРБИ У ДАВНИНИ.*)

НАПИСАО
СИМА ЛУКИН ЛАЗИЋ.

А кажу људи: и Бог мајку има.

Па није друге, него и оно мало најпотоње краљевине Србије у Шумадији морало је имати своју — прамајку Србију.

И, где белаја, баш: „Ту (у тој предалекој Индији) била је прва Србија, која се дијелила у двије државе: Сарбарску и Пановску Србију“ — рекох и не порекох. Јербо: „Са врха наузвишенијег Мера (брда индијског) пружају се разне гране овога као: Химават, Хемакутас, Нишадес . . . на којима је живео сурови и одевен у одело од зверинских кожа народ Серба или Срба. — — Нишадес, или прекрасни и неприступни стан богова, био је дакле место становања Срба или Серба. — Вид. Ритера земљевид I. стр. 19—29. Тако дакле на самим тим Хималајским и Нишадским планинама . . . па све до Хидукушких планина и народа, некада је првобитно живео и становао српски народ, као народ и маса, која се ширила и гранала под доцнијим именима Сјамскрита или Срба — Славена“ — каже М. Милојевић. („Одломци“ I. 41.) Али ни Милојевић не каже то сам из своје дупље, него се он ту позива на више писаца туђинаца, те ето позива се и на тај Ритеров „Земљевид“ и на Морошкиново дјело „Историчко-критическія изслѣдованія о Русахъ и Славянахъ“. А и сам тај Рус Морошкин у истој књизи својој говори о томе на читавих 10 страна (од 163 до 173), па каже: како су од вајкада сусједни дивљи народи „обраћали своје завидљиве погледе на западни полуострв (индијски) и на цветајуће тада краљевство Сјамба — што ће рећи Срба — који су испочетка насељавали богату и обширну област Дунавску“ — али не овог нашег мутног Дунава, већ оног Дунаја у Индији, који извире из горе Бебира, а за којим још и данас пјева и цвили руска народна пјесма: „Дунај, мој Дунај!“ (в. „Одл.“ I. 41, 42 и 44.) А у тој: „У унутрашњој Индији — India inferior — главне су државе биле: Правјска и Гангаридска, а иза ових силна и велика држава Сарбарска — српска — из које истиче река Дијамантица“ — каже Милојевић (I. 44.), а прије тога (стр. 43.) рече, да је друга српска држава: „У приморској Индији — Indija maritima — у тако званом Pandinis regis — или Пановској држави“.

И мени у овај трен пада на ум и свиће ми пред очима: за што су те првобитне двије Србије биле одијељене и за што су се баш тако звале? Ја ко мислим за то: што ријеч Пан у старом српском језику значи господин, а ријеч Сарб или Серб значи блиски род и множину, то јест масу народа. Дакле: једна од ових Србија морда је била уређена на основи сталешкој, аристократској, рећи, господској, па за то се звала — Пановска = господска држава. А друга је ваљда била уређена на обичној српској рођачкој основи: основи демократској, равноправној народњачкој, па за то се звала: — Сарбарска = народна српска држава. Тако ми ко нешто суну у памет баш овај час. И мал' те неће бити тако нешто. Јер: слична разлика и данаске стоји између аристократске и неуставне српске кнежевине Црне Горе и опет српске, али демократске и уставне, краљевине Србије, а до кнеза Данила и кнеза Михаила бјеше та разлика још и већа.

Него, било то тако ил не било, доста да је било те Сарбарске и Пановске Србије. А да је њих било, доказ ти је: „1. у описима војевања Александра Великог у Индији; 2. у оставшим још називима места у Индији, која и данас носе или чисто српска имена или слична са овима; 3. у индијским споменицима и 4. у споменицима нашег народа“ каже Милојевић (I. 39.), па онда на читавих 10 страна (од 44. до 54.), а на основу туђинских података, набраја неколико стотина чисто српских имена мјеста, ријека и брда у Индији, на прилику, оваквих: Серба, Сорбана, Чарнигор, Бјелоспор, Ковиље, Житомир, Малабара, Бјелазора, Град, Кош, Кијев, Царева, Прамен, Млава, Дрвар, Борач, Брдван, Загоре, Сивоње, Сеја Бара, Мокран, Лакат, Рунић, Рамнагора, Борје, Даљ, Сирбача, Дуб, Шаран, Тимок, Сарбату, Сербистан, Морава, Драва, Драги, Гора, Котар, Котор, Рана, Сарб, Срб, Србаљ и још пуно тога, а те се ријечи „само језиком србским могу објаснити и протумачити, јер су његова својина, а више ни једног народа на овом божјем свету“ — вели Милојевић („Одломци“ I. 46.), а ти не заборави да је то дјело његово прошло кроз цједило Српског Ученог Друштва и позлатило се са 70 дуката ћесарских.

А ја: пошто купио — по то и продао.

* * *

Него: давно било — сад се помињало!

И: „Бог свети зна, колико су наши праоци проборавили у тој својој прадомовини. Било је то врло давно, у незапамћена времена, на десетак хиљада година прије Христа“ — рекох ја. Јербо: „. . . . на неколико десетина тисућа година пре Христа, страшно су притешњавали и давили српски народ неки дивљи народи хунско-монголски — вели Милојевић (I. 85.), а он то вели за онај српски народ, који се већ био иселио из Индије у Средњу Азију. Елем: ја сам Милојевићу и ту одузмио за читава три черега, јер ето он за касније доба узима „неколике десетине тисућа“, а ја за најраније доба узех само „десетак“ хиљада година, а „десетак“ море бити мање од десет. Одузмио сам му за то, што су

*) Вредни књижевник и новинар Сима Лукин Лазић написао је и издао књигу „Срби у давнини.“ Доносимо нашим читаоцима један одељак из ове народне књиге и повеснице Срба из давних давнина. Ова књига може се најбоље и најлакше добити код самог писца у Загребу; иначе у свакој српској и хрватској књижарници за 50 новч. или 1 круну или 1 динар. Пр. ур.

Балкану и помаже, да се тамо ремете сређености у земљи и државно спокојство.

И ми хтели не хтели морамо признати, да је прави рад двојног савеза у погледу балканских земаља много више на свом месту и искренији од рада тројног савеза.

Одвојмо Француску, за коју би се могло рећи, да нема својих интереса на Балкану, па посмотримо Русију, како се она односила, а и сада односи и сувише каваљерски у погледу политике и догађаја у Србији, а нарочито и у Бугарској. А погледајмо н. пр. Аустро-Угарску, која подржава данашње очајно стање у Србији, и која то стање назива сређеним стањем, добрим по Србију и по тамошњи народ српски. Погледајмо аустријску политику у погледу бугарских односа у потпомагању једнога Стамбулова и његове пустоловне политике!

Може неко непрестано говорити о неком очувању мира, о неком немешању у туђе ствари, говор ће увек остати празан говор, а дела ће говорити праву истину.

Овим начином тројни савез ће најмање што учинити у одржању мира. Поткопавањем здравих односа у туђој земљи, најмање ће се што допринети европскоме миру. У том погледу двојни савез ради отвореније и правичније. —у.

НОВА БОРБА.

Борба о црквено-политичким реформама још није извојевана, само је примирје владало, за време саборских ферија. Сад те ферије пролазе, па ће опет настати нова борба, јер законски предлог о грађанском браку још није добио краљевске потврде, а они други земаљски предлози: о слободном вероисповедању, о потпуно равноправном примању (рецепцији) Чивута, о мађарским матрикулама и о вери деце из мешовитих бракова нису још ни горњи дом угарског сабора прошли. Па пошто се грађански брак без ових осталих и не може у живот привести, јер су једно за друго везани, то још могу да пропадну све те злогласне реформе, ако би горњи дом заостале предлоге порушио. За то су и противници тих реформама засукали рукаве и не мирују, те се оружају, да у нову борбу загазе. Та се нова борба већ отпочела у уторак 13. (25) септембра, када је заостале реформе почео да претреса одбор горњег дома. Сви ти предлози примљени су у том одбору и поднесени ће бити за 4—5 недеља горњем дому на расправу. Но није тако глатко ишло овај пут, као обично што бива у тим одборима, јер је необично много чланова дошло и развила се врло жива, а по некад и жестока расправа. Против тих предлога су говорили јегарски епископ Шамаша, гроф Фердо Зичи, Карло Сас, Бетија, барон Рудњански, гроф Дежефија и још многи други, али знајући, да се одбор састоји у већини из владиних присталица, то су ови противници тих реформама изјавили, да не ће овом приликом да развију сву своју снагу (опозицију), јер хоће то да оставе за расправу у самом горњем дому.

Види се дакле, да се спрема нова борба у горњем дому, и ми још можемо да гајимо наду, да ће се срушити црквене реформе, те за то морамо поново да упремо наше очи на горњи дом.

А и сами треба да загазимо у ту нову борбу у одбрану вере и народности наше. —ми—

РАДНИЧКО ПИТАЊЕ.

Не прође ни једна недеља, а да се у Будимпешти не сазове велики раднички збор, на којем се износе тегобе угарских радника и расправља се радничко питање по западњачком начину, а прилагођава се на наше прилике.

Тако је и у прошлу недељу био раднички збор, на којем је било преко две хиљаде радника. На дневном је реду било опће изборно право, изузетно стање у Ходмезевашархељу и право слободног удружења и зборова.

Говорило је седам говорника и тражили су опће изборно право за мушке и женске у свима заступствима. Нагласили су, да је Угарска у погледу избора најмање слободна земља у Јевропи, јер према броју становника има најмање бирача, и ако се њиховој жељи што пре не учини за доста, радници ће приредити земаљски штрајк.

У Ходмезевашархељу побунили су се били пољски радници због мале наднице, а министар унутрашњих послова, бојећи се већих заплета, обесио им изузетно стање о врат. Сад је раднички збор закључио, да тражи од министра, да ово изузетно стање као неоправдано укине.

Тражили су још, да се народ може слободно удруживати без препреке политичких власти и да се може слободно скупљати на збор и договор. Ове своје захтеве упутио је раднички збор влади и сабору на уважење, и изјавио је, да ће свима средствима на то тежити, да се ови оправдани захтеви прихвате и у дело приведу.

Као што се види, радничко питање добија код нас све озбиљнији облик. Насилне мере нису до сад ни једну слободоумнију мисао угушиле, па не ће моћи ни ову. Изузетно стање у Ходмезевашархељу за време је само задржало раднике, да ућуте и да по ново не траже, да им се њихово худо стање поправи. Но за то су њихове жеље морале наћи израза на месту, које данас равна јавним пословима. Баш у самом Ходмезевашархељу закључило је градско веће пре, него што је изузетно стање скинуто са истога града, да се тражи од владе, да велики државни порез, који је ударен на народ, смањи, а неуплаћени порез да се не утерује егзекуцијом. Само дакле градско представништво овим својим закључком дало је задовољштине оној побуни пољских радника, која је изазвала изузетно стање; само градско представништво увиђа, да у граду влада материјално зло и тражи му за времена лека, да се не би можда опет поновиле оваке побуне. Хоће ли сад влада моћи да увиди, да ту не помажу изузетне мере?

Невоља од неродице осећа се у многим крајевима, а особито то осећају бекешка и чонградска жупанија и градови: Сегедин, Ходмезевашархељ и Чонград, који су у тој ствари већ јавно проговорили и тражили од владе, да им се помогне. Осећају то и многа друга места и крајеви. Па кад се оваких случајева нађе много у један мах, наћи ће се угарска влада у небраном грожђу.

Оваки случајеви опомињу владу, да радикалним средствима за времена помогне, да се не шири материјално зло и даље. Она то зло не сме затрпавати нити сме радничке зборове, који воде рачуна о сваком догађају и покрету у друштву олако узимати и растеривати, а раднике називати олошем, фукаром и друштвеним талогом. Јер кад учеста невоља и побуна, две сестре близнакиње, може за владин рад бити — доцкан. Раде.

ПРЕОКРЕТ У БУГАРСКОЈ.

Непријатељи словенских држава на Балкану пружали су од увек своје прсте у тамошње прилике, да их замрсе. Из таквих замршених прилика вукли су користредовно они, а народу тамошњем остављали су — кост омразе.

Бугарска је до скора имала на својој грбачи крволока Стамбулова и његова господара Фердинанда Кобурга. За владе ова два самовољника дешавали се чуда и покори по Бугарској, а сваког су гонили, за кога су знали, да је поштовач моћне Русије. Но суд иде на воду, док се не разбије. Тако и ова два присна пријатеља. Тиква пуче између њих и Стамбулов паде, а Кобург се приближи поштовачима моћне Русије.

Сва штампа противна Русији викала је у један глас, да руски утецај у Бугарској може само нашкодити Бугарској и да Русија ради на том, да мале словенске државе на Балкану себи потчини. То су исто говорили и одроди бугарски, па тако рече недавно и Стамбулов.

Рад Русијин за балканске народе са свим противно доказује. Русија је крв своју за њих пролила и не тражи ништа више од њих, но само да буду самосталне и да не трпе над собом туторисања тројнога савеза. А та жеља може увек само добра донети балканским државама. Свако, ко хоће, може да види, да великој Русији није стало до тог, да заузме малу Бугарску, него она хоће да има у малим државама балканским верна пријатеља, кад буде дошло време, да Русија задобије слободан морски пролаз кроз Дарданеле.

Данас Фердинанд Кобург хоће друкчије да мисли, но што је до скора мислио. Њему треба, да га Русија призна за кнеза бугарског, а његова сина за наследника престола. За то је и пукла тиква између њега и Стамбулова. За то је Кобург и допустио, да се избори за собрање изврше слободно.

У недељу извршени су избори по целој Бугарској. Изабрани су посланици из разних странака. Има их радикала, либерала, конзервативаца, социјалиста, Цанковиста и Каравеловаца. А велика већина између ових јесу руски пријатељи — русофили, који подупиру данашњу бугарску владу.

Противници Русије у Бугарској и приврженици тројног савеза износили су на руссофиле, да су ови непријатељи Бугарске, јер ко хоће велику и самосталну Бугарску, тај не сме нагињати Русији, која токорсе хоће Бугарску себи да потчини. Но овај слепи фишек није им овога пута упалио. Бадава је то народ бугарски одвраћати од Русије, кад он добро знаде, да има једино Русији да захвали, што је данас слободан. Тако је народ увек мислио; тако ће он и даље мислити, до год буде себи био добру рад. Слободне изборе као сад, па ће то народ бугарски увек доказати.

При изборима су русофили победили, а то је знак, да почиње други ветар дувати у Бугарској. Та победа значи победу руске политике над политиком тројног савеза у Бугарској. А како ће се у том преокрету кретати немачки принц Фердинанд Кобург, то је његова ствар и — русофилског собрања. Огњан.

РАТ ИЗМЕЂУ КИНЕ И ЈАПАНА.

Осим оне велике погибије кинеске војске код града Пјенг-Јанга била је на мору битка, али не онако судбоносна, како се то очекивало. Петог септембра сукобило се једанаест јапанских са четрнаест кинеских ратних бродова и седам торпеда на ушћу реке Јалу. Бечки листови добили су извештај о овој битци из главног града јапанског Токија. У тој битци подавила су се четир кинеска брода, а три су изгорела. И остали кинески бродови врло су оштећени, с тога су се повукли према западу. Оштећена су и три јапанска брода, али толико само, да су се могли повући у своје привремено пристаниште. Јапанци су изгубили 9 официра, 30 потчасника и мрнара, а имали су 160 рањених.

Кинези су дакле и овом приликом претрпели пораз, а Јапанци охрабрени овом победом напредују с војском на суву и смерају, да заузму Мукден, главни град у Мандурској. Кинески цар послао је војске, да утврди Мукден, а нада се, да овај град не ће Јапанци тако лако заузети, јер имају до њега доста да путују, а приближује се и зима, те би лако могли страдати, као оно Французи кад су ишли на Москву. Но за то ипак управник у Мандурској усредсређује своју војску у близини главнога града Мукдена и на путу у Вичу.

Јапанци се такође спремају за даље ратовање. На острву Хај-Јанг-Тај подигли су себи стоваришта угљена, у след чега могу јапанске лађе-гласоноше да чувају печилски морски пролаз, који служи за улаз у печилски залив.

Кинези су позвали руску и енглеску владу да посредује за примирје. Русија је међу тим своје ратно бродовље сместила близу границе кинеске, да чува своје интересе у Сибирији. Хоће ли што бити од примирја, то је питање. Јапански сабор сазван је у ванредно заседање за трећи октобар у Кирозиму, град, где се налази јапански цар и сва управа за време овог рата, а сазива се због важних прилика, које требају одобрења и потврде законодавних тела. —Вр—

ВЕСТИ ИЗ СРБИЈЕ.

Иступа. Министар спољашњих послова, Лозанић, како нам с поуздане стране јављају, иступа из кабинета. Он је већ и своје место на великој школи задржао. Држи се, да ће с Лозанићем иступити из кабинета још један члан Место Лозанића

сви изгледи, да су Срби од својих десетак хиљада година живота добру полутину проживјели у Индији. Јербо: „У овом свом краљевству и земљи они су били скоро на највишем вршку силе, просвете и свестране образованости“ — каже исти Милојевић по оном Русу Морошкину. (I. 42.) А док се то све стекло, много је воде протекло Индусом и Гангесом. И тек онда Српство се разјединило у три велика огранка, па отале сваки у размет. А оно се и морало разјединити, јер они суседни народи жути и црнокожи, који бацаху „завидљиве погледе“ на то „цветајуће краљевство“ српско, — „не рестано су нападали на градове у инђијским славенским, или србским, земљама“, а томе злу придружи се још и онај страшни помор и глад у Индији, што их пјевају пјесме српске народне: „док на послетку праоци свију данашњих Славена-Срба не изселише се из својих земаља у Индији, носећи своју нејач, чељад и имања на својим коњима и слоновима, тражећи другог седишта, у ком нема црних и злих народа Отуд донеше они и песму (ону поменуту) о Дунаву јунаку у Индији“ — вели Милојевић опет по Морошкину. (I. 42.) Тако, дакле, настаде:

„Прва велика сеоба и прво цијепање Српства. Један огранак крену из Индије према западу и устави се у земљи Мезопотамији (Међурјечју), а то је земља око ријеке Тигра и Еуфрата, између Персије, Арабије и Мале Азије. Ту Срби основаше **нову Сарбарску** и подигоше многе градове, дадоше им српска имена и проборавише ту многе вијекове . . . . . Отале Срби крену у Малу Азију и Африку и борављаху онуда дуго времена, и онда се разасуше и пређоше у Европу. Неки се наставише у Шпанији, неки у Италији, а знатан дио насели се на балканском Тропољу. — Други огранак Срба пође из Индије преко Средње Азије и усави се око Каспијског и Азовског мора и на планини Кавказу, у данашњој азијској и европској Русији. Ову нову домовину назову они **Сербанија** . . . У Сербанији остадоше ови Срби много стољећа, док их не потиснуше нови освајачи. — Трећи огранак Срба крену из Индије правце на сјевер, међом великог царства Китаја или Кине и настани се најзад у данашњој Сибирији, а то је огромна руска земља у сјеверној Азији. Ту ови Срби оснују сибирску Србију, која се звала **Сирбија** и **Сирбирија** (од имена Сирб или Серб), те у потоње доба од ријечи „Сирбирија“ постаде ријеч „Сибирија“. Док су се извршиле ове три сеобе протекло је неких хиљаду година. А то се збило на 3500 година прије Христа. За све ово вријеме сеобе Срби живљаху у непрекидним ратовима готово са свима народима азијским и малоазијским. Сама борба сирбирских (сибирских) Срба са Китајцима (Кинезима), Хунима и другим Монголима трајала је читав низ стољећа. У тој хиљадугодишњој сеоби и борби изгинуо је силан српски народ, а и претопио се у друге народе“.

— — — — — — — — — —

Јербо: „По сведочанству дакле ових (многих латинских, грчких и готских) споменика Славени ступали су у Европу у две широке и дуге колоне. Једна је ишла јужном зном кроз Малу Азију у трачки (балкански) полуострв и лево подунавље . . . и заустави се на Паду, Минчију, норичким и херцинским Алпима“ (т. ј. у данашњој сјеверној Италији и југо-западној Аустрији) — каже опће уважени и признати критички историк Костант. Николајевић. („Критич. покуш.“ 104. Летоп. стр. 32.) А на страни 33. он исти вели: „То је један период од ковца V. века наше ере па најмање за 2000 година на више“ — то јест: 3700 година до данас. А он ту говори тек о трећој сеоби Срба, о сеоби у Европу, па ето вели, да је то било прије 3700 година. Дакле, ни злогласни онај Милојевић није ништа прећерао, кад је рекао: „опредељујемо годину изгнанства Срба — но не свију и свега народа српског — из средње Азије па до Мале Азије, Каспијског и Црног Мора, од 3500 до 2800 год. пре Христа“ — или почев прије 5394. године до данас. Није прећерао, јер он ту још не говори о сеоби у Европу, но само о сеоби из Средње Азије до Европе. па за то и ја ни за длачицу не прећерах, кад рекох, да је прво, најраније разђињење Српства било на 3500 година прије Христа, или таман прије 5394 године до данас.

Јест, још тада поче рва сеоба Срба из Индије, а први се иселише они Срби, који основаше Нову Сарбарску у Мезопотамији. Њих је ту морало бити још у доба библијског потопа Нојевог, па и касније за вријеме зидања куле вавилонске. Јер само тако се могу разумјети они многи писци, који изводе порјекло Срба (Словена) управ од праоца Ноја и његова сина Јафета. Јербо: „Во первих убо Росиская Синопсис (стр. 3.) о дјелах Славјан повјествујет тако: „Народ славјански, „или племја Јафетово разширивсја на „странах Полуношних, Восточних, Полудених „и Западних, прочих всјех, силоју, мужеством „и храбростију превзиде страшен и славен „свему свјету бист“. (Рајић. I. 43.) А и: „По сему свидјетелству (по Хроници Пасхалној) обште вси Славјански, а иначе Чески и Полски Историци, породи и фамилију Славјан от Јафета сина Нојева и од самаго потопа производјат“ — вели опет Рајић (I. 18.). А тако исто: „Мавроурбин (Мавро Орбини) славни они Рагузински (дубровачки) Абат в Славенској Историји (стр. 2.) из разних Аукторов доказујет, что Јафетово сие семја Славјане в несравнено великија и многија народи произашли. „Имјели, пишет он, двјеста „отечествь и населилисја на оних мјестјех, „которија сут от гори Тавра Киликијскаго к „Сјеверу при „Окиање Сјеверном в половиње

заузеће Милан Богићевић, српски посланик у Берлину.

Конферишу. Јављају из Ниша, да је тамо био злогласни Стојан Рибарац, да је био зват на ручак у двору и да је дуго конферисао са министром Вукашином Петровићем. Судећи по овоме, акције шупљег Светомира стоје жестоко, а највише се побијају гласови о криви, те им од сад мучно ко може веровати!...

Један будимпештански лист доноси ову вест из Србије:

„Крупне се ствари спремају у двору српског краља. Дворски званичници добили су заповест, да све спреме за дочек краљице-матере Наталије, која се враћа.

Милан је све могуће покушао, да осујети долазак разведене му супруге, но то му није испало за руком. Наталија се враћа и то под условом, да Милан напусти Србију, пре, но што она у Београд стигне.

Милан на тај услов никако није хтео да пристане, но влада му је ставила до знања, да народ не радо гледа то његово борављење у земљи, и да би даље остајање могло врло тешке последице за собом повући. Милан је то пре могао да осети, јер је упало у очи, да је напрасно прекинуо своје бављење у иностранству, које је било за дуже време удешено и вратио се у Београд. Већ је онда почео да осећа, како се испод њега љуља темељ, и држао је, да може личним појављивањем своју позицију још да спасе.

Међутим је и Наталија све покренула, да би се могла вратити, и изгледа, да је успешније радила но Милан, јер се сад у конаку спремају, да је дочекају.

После повратка Наталијиног краљ Александар ће се помирити са радикалима, које ће поново на власт позвати.

Сви ти догађаји тако су Милана сломили, да већ у свакоме види непријатеља и вечито држи, да је гоњен и тако се осећа. Раскраљ је болестан и у том ће стању напустити Србију, да би у иностранству мир и здравље својим порушеним живцима повратио; јер у Београду говоре, да српски раскраљ пати у великом ступњу од маније: да га гоне.“

У идући четвртак 22. септембра биће скупштина „Матице Српске“. Пошто је то прилика да се после дужег времена састанемо и пријатељски посаветујемо о народним стварима, то позивамо и молимо све наше пријатеље и једномишљенике, да на тај дан у што већем броју извесно у Нови Сад дођу на пријатељски састанак и договор.

Вести из места и са стране.

Дарежљивост. Познати пријатељ српске омладине и добротвор многих наших човекољубних установа Француз Филип ла Ренотије од Ферари, даровао је „фонду за потпомагање сиромашних великошколаца“ и певачком друштву „Обилић“ у Београду по две стотине и педесет динара.

Невоља од неродице. У крајевима, који се називају токорсе житницом Угарске, прети озбиљно невоља и глад. Бекешка жупанија морала је одредити две стотине хиљада форината за потпомагање невољника. У градским већима у Сегедину и Ходмезевашархељу закључено је, да се тражи од министра финансије Векерла, да па порез даде отпуст, а утеривање пореза да обустави. Такав исти закључак донела је чонградска жупанија и град Чонград. У многим жупанијама такође предстоји ово.

Родна грана. На неком спахилуку у Галицији догодио се ових дана у јелној породици случај, који је ваљда једини своје врсте. Мати, кћи и унука родиле су једног и истог дана по једно здраво мушко дете. Матери је 48 година, сада је родила шеснаесто дете; кћери је 33 године и већ имаде осморо деце; а унука удала се лане од 15 година, те је сада већ мати. Њена мати и мајка биле су за неколико месеци млађе, кад су први пут постале матером. Заиста велико изненађење за сироту породицу!

Несрећа у забавишту. У Напуљу, у једном забавишту догодила се ужасна несрећа. Кров од оне собе, у којој се деца играју, срушио се и поклопио је тридесеторо деце. Две су девојчице убијене, шесторо деце је тешко озлеђено, а остала су деца лакше. — У многим нашим местима особито по селима налазе се школе у врло трошном стању. Родитељи и власти, чувајте своју децу од оваке ужасне катастрофе!

Први лек против отрова. Узме се повећа кашичица за каву соли и за по тога горушице, па се то размути у чаши воде и даде болеснику. Од тог ће настати повраћање, а за тим се даде болеснику беланце од јаја и шоља јаке црне каве.

Анархиста у сукњи. У Напуљу је неки дан ухапшена једна женска особа, која је била сва у ритама. Полицији је сумњиво изгледало, што се једнако врзе око варошке куће и когод би изишао, турила би му неку броширу. Но полиција је доцније открила, да се у тој просјакињи крије познати вођа анархиста Евген Гварино. Кад су га прегледали, нашли су код њега много компромитујућих писама, по којима су многе анархисте похватали.

Црква од гвожђа. Сада је у доњем Мајдлингу код Беча изложена црква, којој на целом свету нема равне, јер је сложена од самога гвожђа, те нема на њој ни мрвице друге које ствари. Ову је цркву наручила грчко-католичка опћина у Цариграду по нацртима некога неимара, који је морао препоручити, да се црква од гвожђа гради, будући да ће се црква подигнути са свим уз море на таквом земљишту, које је са свим незгодно за зидање темеља. Црква ће се положити на гвоздено подножје од једног комада. Њезина дужина износи 31 и по метар, ширина 18 метара, висина торња 39 метара, цела тежина 4000 метер-центи, а има простора за 500 особа. Стала је 120.000 форината. Творничар ће цркву сада разложити, пренети је у Цариград и онде је изнова сложити.

Министарске кризе у Кореји. „Журнал де Деба“ прича о овом корејанском обичају: Кореја је така земља, у којој су министарске кризе од утецаја и на породични живот краља. Као што пишу јапанске новине, чим се промени министарство, одмах мора и корејански краљ променити и жену. Једино што му се дозвољава, то је, да може узети пређашњу своју жену, када дође ново министарство. Год. 1882. Таи-Во-Хун, вођа напредњака (и у Кореји има напредњака) буде позван, да стане на чело министарству и управља земљом. Одмах је приређен свечан развод краља и краљице. Но после неколико година Таи-Во-Хун падне у немилост и њега замене његов противник из конзервативне странке. Краљ се одмах раставио са својом новом супругом и опет се оженио са оном првом. После неког времена — опет се промениле прилике. Тои-Во-Хун постане регент. Разуме се краљ се опет растане са својом женом исто тако свечано као 1882. год. И тако краљ читав живот проведе у том, што се час развенча, а час опет венча са својом женом. Још је добро, што у Кореји не бивају често министарске кризе, него тек у пет-шест година један пут. Ала би то био живот за раскраља Милана! Шта више зуца се, да су Кинези обећали Милану, да ако победе Јапанце, збациће садашњег краља и њега ће поставити за корејанског краља. Милану, веле, већ сад тече чорба на уста, па наговара Светомира, да у нови устав, који мисле скројити, уђе и та корејанска одредба, па, вели, и Саша је крв од моје крви, кост од моје кости!

Мало збиље у шали. „Враголан“ у 18. броју доноси између осталога и ово:

— Делегације се састају, биће рата (у ком ће по свој прилици бити испрашен народни цеп).

— У Србији је изашла наредба, да се испече још која мешња жандара, јер шпалир, којим треба да прође нов устав, није још доста попуњен, те га може ухватити промаја. А кијавица се не шали, јер прети, да ће се изврсти чак у — инфлуенцу.

— Народ кија и потврђује то, јер и њему се већ одавно увукла у нос нека пи — хтедох рећи кијавица.

— Топи Хаџићу су Темишварци (ако је истина) после прве представе „Рођокосе“ препоручили, у место оне његове црне махраме — хладан „умшлаг“, а „Враголанова“ администрација (ово је баш за цело истина) препоручује штов. претплатницима, да се на нову **четврту четврт**, која почиње идућим бројем, што пре претплате, а дужници свој дуг што пре да измире.

Трговина.

Нови Сад, 15. септ. Пшеница прве каквоће 6 ф. — н. Пшеница средња 5 ф. 60—80 н. Пшеница лакша роба 5 ф. 50—— нов. Наполица 5 ф. 30—50 н. Јечам 5 ф. 40—50 н. Зоб 5 ф. 50—60 н. Кукуруз 6 фор. ——— н., нови у клиповима 3 ф. 10—30 н. Маст 48 фор. Сланина сува 50 фор., дебела паљена 50 ф. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки .	40 н.
„ средњи . . .	38 н.
„ лаки	34 н.

Све од 1 килограма.

Теоци .	15—30 ф. по комаду.
Јагњци .	6—12 ф. по пару.
Овци . .	8—14 ф. „

*

Стање воде под Новим Садом.

14. септ. било је 1·52 мет., а 15. септ. је било 1·41 мет.

*

Беч, 25. септ. п. рим. (Ориг. извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић.) На данашњем вашару било је пријављено 11.262 ком., а дошло је 3836 ком. млађе врсте и 6865 комада угојених мађарског соја. Свега 10.701 комада дотерано.

Трговина живља.

Продавало се:

Прима роба	38—39—39½ нов.
Средња „	37—37½ н.
Сремска „	37—38 н.
Назимад „	38—44 н.

Ово су цене од килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

Цена је слапини 43—44 ф.

„ „ масти . 49 ф. Све од 100 кгр.

*

Течај златног и сребрног новца

на будимпештанској берзи

од 14. (26. септембра.)

Дукати — — — — — —	5 ф. 88 н.
Наполеондори (20 франака) —	9 ф. 86 н.
Угарска златна рента — — —	121 ф. 90 н.
Аустријска златна рента — —	124 ф. 75 н.
Угарска крунска рента — —	96 ф. 90 н.
Немачке држ. марке (од 100 мар.)	60 ф. 95 н.

Народна привреда.

Ђубрење кречом. У многим крајевима се туже, да неке биљке не ће добро да успевају, или да не носе редовно рода, ма да се обично ђубрење марвенским ђубретом није занемарило. То се особито догађа на тешкој иловачи, где пшеница, детелина и друго не ће добро да успева. Узрок је томе тај, што у земљи нема доста креча. Све биљке, да могу добро успевати, требају више, или мање креча; где тога нема, мора се он земљи додати. Додавање креча особито је потребно и корисно у тешкој, мокрој земљи, и то за сваку биљку, по што гашен креч у след својих састојака раствара и биљци даје све нерастворене рудне састојке, које се у земљи налазе, а уз то још земљу распада и греје. Али то додавање креча мора се постепено терати, а ђубрење марвенским ђубретом не сме се при том занемарити. За то је упутно, да се након свакога додавања креча земља обилно нађубри марвенским и уметним ђубретом, по што креч ради поглавито као растворно средство снаге за ђубрење, која се мртва у земљи крије. Креч има и то природно својство, да се земља, која је кречом нађубрена, даде лакше и боље обрађивати. Са великим успехом употребљава се креч и на мокрим ливадама. Ко у иловачу земљу сади воћку, нека не пропусти неколико шака креча измешати са земљом, која долази у јаму. Стабло ће јаче расти, а воћка више рода имати. Ко пак има виноград у тешком земљишту, па му тај виноград крај свега вредна ђубрења носи слаб, или никакав род, тај нека посипа земљу ситним, гашеним кречом (три метер центе на јутро) у јесен, а у пролеће нека се прекопа. Идуће године биће род, каква власник није ни очекивати могао.

Новије вести.

Талијанско посланство у Београду. Талијанска влада са свим је разрешила своје трговачко посланство у Београду, које је својим радом изазвало несугласице са београдском владом. Ово посланство оставља за собом мањак од педесет хиљада франака.

Руски посланик у Србији. У политичким круговима у Београду погонара се, да је руски посланик Персијани намислио, да иде у мир.

Ужасан олуј. У округу Окиту и Ивате у Јапанској беснио је ужасан циклон, који је те крајеве опустошио. Сравнио је са земљом хиљаду и пет стотина кућа, а најмање три стотине људи је утамањено.

После избора у Бугарској. Два либерална министра, Томчев и Радославов поднели су заједнички своју оставку и образложили су је тиме, што њихови другови у министарству раде против устава и постепено истичу такве људе, у које они озбиљно сумњају, да су одани земаљским законима и да сматрају особу кнежеву за пуноважну. Највише има изгледа, да ће ова места попунити русофили из јужне Бугарске.

Рат између Кине и Јапана. Други војнички кор Јапанаца од тридесет хиљада укрцава се у бродове. Друго одељење коњаника пратиће бродове до Жутог Мора. Министар поморске силе гроф Сајгон примио се привремено ратног министарства. — Руси су изјавили, да ће прећи преко корејанске границе, јер влада у Кореји није дала никаква одговора на руско потраживање, да ухапси сибирске осуђенике бегунце.

„Асији и то всеј Европје, даже до Окиана „Британскога.“ (Рајић I. 20).

А ти си видјео, Србине Србаковићу, да у то прастаро доба није било ни ђавољег Славјана ни Словена, него је било само Срба. Дакле: ти прастари Срби воде порјекло још „од Јафета сина Нојева“ и „от самаго потопа“. А од „мнимога“ потопа тог до данас рачуна се само 4187 година. Те тако: још прије четрдесет и два стољећа Срби живљаху у постојбини Нојевој, у покојној Вавилонији, Халдеји, Сирији и Асирији, а која се у то српско доба звала Нова Сарбарска. А ти прастари Срби потље се намножише тако, да су посјели „двеста отаџбина“ (двеста покрајина разних) те притискоше „половину Азије и сву Европу“, све од Гора Таврских с југа Мале Азије до Сјеверног Мора леденог, па чак до Британије (Енглеске) у Европи. Али Срби живљаху у тој Новој Сарбарској и касније, у доба „столпотворенија“ илити зидања куле вавилонске.

— — — — — — — — — —

Каже: гђе се вук ваља, ту и длаке остаје.

Па није чудо, што је заостала и по која српска ријеч у покојној тој Сарбарској — Српској. Ал јест чудно и не могу ја жив да се ишчудим: по чему некоји мудраци изводе порјекло Срба од семитских народа — Јевреја (Чивута), Сираца, Асираца и Мисираца?! А, заистину: „Има археолога, који су име и род Syrbah (Сирбах) погађали још у древним Syrima (Сирима), Assyrima (Асирима), Misyrima (Мисирима), првим од индискога племена овладатељима семитске Азије и Африке“ — каже К. Николајевић и позива се на Пољака Мицкијевића. (Лет. 104., стр. 31. и 32.) А Рачки (Pov. Slov. 54.) вели, да и „Абрахам Венцел изводи Словене од Жидова“, рећи, Чивута илити Израиљана. А пророкова „лудачка хаљина“ („Hrvatska“ бр. 89. год 1893.) рече: да су Срби „похрваћени Турци, Цинцари, Мартолози и Шкипетари“ и да им „ваньска физиономија одаје семитско, неславенско порјекло“. А Хрват Израиљанин, др. Хинко Хинковић у Загребу, недавно је штампао неку полемичну брошуру, у којој прича, како се изгубило дванаесто кољено Израиљево, и како нема сумње, да су од тога изгубљеног кољена чивутског постали данашњи — Срби! Оно, ја се не бих баш ни мало срдио, кад би Срби имали по коју мрвицу чивутске — практичности. Заиста, не би нас то убило у врат, но још би нам нажирило вратове и трбухе, к'о што се нажирише и чивутски трбуси. Али: Свето Јеванђеље по Матеју глава 1. свједочи нам, да је и сам Господ наш Исус Христос био семитске крви и да води земаљско своје порјекло баш од јеврејског цара Давида, а Давид води порјекло од Јакова Израиља, а Израиљ од чивутског праоца Авраама. Те сад: ако су Срби збиља Жидови од кољена Израиљева, онда је и сам Господ наш Спаситељ, по своме земаљском порјеклу, био — Бож' опрости — Србин! Или бар Срби су најближи род Господњи.

Ето до какве грјешне заблуде доводи мудричење и цјепидлачење „велеучено“. Али опрости им, Боже, јер не знају шта чине.

Јер право се оно каже: друго је учен, а друго је мудар.

И сав је гријех у тих мудраца, што они збиља налазе Србе од најдавнијег доба у тим семитским земљама, па не знајући шта ће и куда ће с њима, трпају их у Жидове и чепркају им порјекло од Ноја и Јафета. Но, и ако Срби нијесу поникли из Чивута, нема сумње, да су се многи почивутили у оном стискоју, међу оноликим народима семитским. А онај остатак Српства једва некако изнесе живу главу до Африке и јужне Европе.

Али: „Осим тога имадијаше Словена и у Малој Азији и у Сирији“ — каже Рачки. (Pov. Sl. 17.) А: „... ево шта пише Страбон: „У западној Азији (до кавкаских планина) живе Срби и Брђани — т. ј. Срби и Брђани... као племе српско или људи, који живе по планинама и који се одликују својом русом косом, плавим очима и т. д.“ — каже Милојевић. (I. 96. и 97.) Јербо: „Једна је (грана словенска из Азије) ишла јужном зоном кроз Малу Азију у трачки (балкански) полуостров и лево подунавље“ — рече К. Николајевић. А тако и Рус Михаило Ломоносов рече: „Двојаким путем из Азији во Европу изишли Славјане по странам Чернаго и Меотическога морја, морем к Југу, а сухим путем к Сјеверу.“ (Рајић I. 25.) А то су они Орбинијеви малоазијски Славјани, који се уставише на домак „гори Тавра Киликијскаго“ — још онда, кад се сви Словени називаху Срби.

— — — — — — — — — —

Јер, заиста: „Како је могао наш српски цар и император Душан Силни постављати у старој Троји у Малој Азији свога намесника, да тамо није било Срба?“ — пита Србенда Милојевић („Одл.“ I. 225.) па вели: „Ево подлиних речи летописчевих: „Богдану мужу искусну во воинствених потребах одал Ассак в Тројади““ — и позива се на поменуто дјело Ламансково. Али и на читавих 110 година послије Душана, турски султан Сулејман зареди по српској земљи Босни и: „скупи 30.000 најодличнијих племићах, које окрену у Јењи-ђаре (јаничаре); још покупи 100.000 мушка и женска, које је у Азији смјестио“ — каже босански Фрањевац О. Антун Кнежевић. („Kratka povjest kralja bosanskih“, III. 134.), а он све говори по Јукићу, па и то.

Те тако баш босанској Србадији бјеше суђено, да заврши Српство малоазијско и да мртвим коцем подбочи те најстарије вратњице српске сеобе у Европу. И сад ми можемо сушити зубе, јер ни тога најпотоњег Српства у Малој Азији више — нема. Потонуло је оно у туђој вјери, а са вјером српском и српским именом, потону тамо и лијепи језик српски.

Јер: друга вјера — други разговори.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на једно стипендијско место из закладе покојног **Јефте Михајловића-Јанковог.** Стипендија се састоји из годишње 300 фор. а. вр. коју своту питомац полгодишње у наточ прима. Проситељи стипендије имају своје молбенице поткрепити:

1. Сведоџбом, да су православне вере, од православних родитеља у Сомбору рођени, или да су им родитељи најмање 10 година стално у Сомбору живили.
2. Сведоџбом о примерном владању.
3. Сведоџбом о положеном испиту зрелости.
4. Сведоџбом да су телесно подпуно здрави.
5. Сведоџбом о сиромашном стању.

Рок стечају траје до 20. октобра т. г. по нашем календару.

Молбенице се имају до одређеног рока подписаном поднети.

У Сомбору 11. септ. 1894.

Љубомир Купусаревић
окружни протопресвитер сомборски
и председник управног одбора закладе
Јеф. Михајловића-Јанковог.

2—3

ЈАВНА ДРАЖБА.

Српска православна црквена општина у Каћу, издаваће своју на пијаци лежећу кућу (бивши шилдгерехтикајт) за гостиону или за другу какву радњу и трговину, састојећу из 5 соба, кујном, шпајзом, подрумом, шталом и шупом, зиданом леденицом и касапницом на три године — почињући од 1. новембра 1894. по рим. до последњег октобра 1897. год дана 2. (14.) октобра о. г. у 2 сахата по подне на јавној дражби под закуп.

Закупници дужни су 25 фор. или 50 круна у име пишманлука положити. Ближи услови могу се сазнати у писарници српске православне црквене општине у Каћу.

Из седнице српске православне црквене скупштине држане у Каћу, 8. (20.) септембра 1894.

2—3 **Председништво.**

ИДУЋИ ЧАКОВАЧКИ ВЕЛИКИ ВАШАР

одржаће се од 11. до 14. октобра п. н. кал.

ЧАКОВО, у септембру 1894.

ИГЊАТ ПУРЈУС,
закупник.

1—2

ПОМОЋНИК

Добар продаваоц у мануфактурној струци, који говоре немачки, српски и мађарски, тражи се. Оферти са наведеним сведочбама и колико потражује плате нека се упуте на

Sigmund Lackenbacher
Verőcze Slavonien.

2—2

ГАЛАНТЕРИЈСКА, ВИРНБЕРШКА, КРАТКОГ ЕСПАПА И ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

ПАЈЕ ПЕТКОВИЋА

У СТ. БЕЧЕЈУ

треба помоћника, који је вешт продавац и који говори српски, мађарски и немачки. Ступити може одма. Уједно потребује и једног шегрта. 2—3

КУЋУ

моју у Ади, која је на врло лепом згодном месту, и у којој и сад бирцув држим, вољан сам из фамилијарних узрока на једну или више година под закуп или под рачун издати. У тој кући има 3 собе, кујна, подрум, велика сала и леденица.

ДУШАН ВУЈИЋ,
бирташ у Ади.

2—3

ЗА СЕЈАЊЕ, САЂЕЊЕ, УКРАС, УЖИВАЊЕ И ЧИТАЊЕ!!!

Семење за поље, башту и саксије. **Зумбуле, лале** и друго цвеће у **главицама, корену** и **расаду. Руже** високе ниске и ужиљене. **Воћке питоме**, високе, ниске, као и **винове лозе, дивљаке и подлоге. Шибље, дрвеће, четинаре, вијугалице** за баште, порте, паркове, гробља, дворишта. **Биљке у саксијама** за **цветање** (камелије, ерике, ацалеје, скриж, рододендрон, примуле, каранфиле, руже, фуксије, вербене, љубичице, епификум, бели лавор, кризантеме, бувардије, орхидеје и друго најлепше право зимско цвеће) или са дичним **листом зеленилом** (палме, драуене, фокус, аралије, рузмарин, филодендрон, аспидистре, папрат, ћипарисе, аукубе, бегоније итд.). — **Цвеће и зеленило природно, свеже узабрано** за накит и плетиво. **Венце, ките, котарчице жирланде макартове ките** и свако друго плетиво од природна **свежа** и **осушена**, а и **вештачка** цвећа и лишћа за **сватове, игранке, свечаности, честитке, позориште, укопе**, за зидове, столове, чаше, вазне, као и **рузмарина** преко целе године.

Сваковрсни вртарски прибор, алате, учевна средства, израду планова и извршење садова (парка, воћњака, домаће баште, порте, гробова итд.)

Препоручује са умереном ценом 3—3

ВРТАРНИЦА
Борјановића и комп.
У Новом Саду, (главна улица бр. 17.)

„Вртарски Гласник“ **број 2. и 3.** ушао је у штампу и слаће се (као и бр. 4.) само претплатницима. **Цена 40 новч. годишње.**

ПОМОДНА МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ИЛИЈЕ ДЕМЕТРОВИЋА

У ВУКОВАРУ

потребује старијих и млађих спомоћника. Првенство имају они, који су добри продавци и који осим српског подпуно немачки и мађарски говоре. У офертима нека назначе колико су у којој радњи сервирали. Ступити могу одма. 2—3

Разашиљање почиње 3. (15.) октобра.

Јесењи расад увек је бољи него пролетњи!

50.000 ВОЋАКА ЗА РАСАД

сваке врсте, као: јабука, крушака, шљива, кајсија, трешања, вишања, американских и француских бресака, бадема, гуња, ораха итд.

Затим сваке врсте јагода, па дрвећа за украс, џбуња, четињавих дрвета за баште и паркове, високих са стаблом и џбунастих ружа **може се по врло јефтину цену добити у**

I. СЛАВОНСКОМ ВРТАРСКОМ ЗАВОДУ И РАСАДНИКУ

АДОЛФА ХВОЈКЕ

у Осеку — Горњој вароши
(Essek — Oberstadt, Slavonien.)

ОПРОБАНА НАЈБОЉА СЕМЕЊА.

Исто тако могу се добити **букети од свежег природног цвећа у свако доба** уз гаранцију да ће свежи стићи и у најдаље крајеве. 2-3

Ценовници се шаљу бадава и franco.

ЗА ЈЕСЕЊУ СЕТВУ

ИЗВРСНО СЕМЕЊЕ

под јамчевином, лукове харлемски зумбула, лала и др., јагоде и племенито воће, као и сваковрсне бостанцијске производе

ПРЕПОРУЧУЈЕ СЕМЕНАРСКА РАДЊА

ВОИНА ЈОВАНОВИЋА У Н. САДУ

и шаље бесплатно свој илустровани ценовник сваком на захтевање. 6—

ПОЗИВ

НА

УПИСИВАЊЕ ЧЕСТИЦА 7-ОГ КОЛА „НАРОДНЕ ЗАДРУГЕ“

У СРЕМ. КАРЛОВЦИМА.

„Народна задруга“ за међусобно помагање и штедњу у Срем. Карловцима, отвара упис на VII. коло честица, те позива све пријатеље који желе постати чланом овога кола да од 1. октобра 1894. п. р. пријаве број честица заводским повереницима односно подписаној управи.

Упис на ово коло почиње од 1. октобра, а уплата од 1. новембра 1894. п. н.

СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ, 11. (23.) септ. 1894.

1—3 **УПРАВА.**

КОНФЕКЦИЈА

ЗА ГОСПОЂЕ, ДЕВОЈЧИЦЕ И ДЕЦУ

КОРНЕЛИЈЕ БРЕСЛАУЕР

НОВИ САД

„Хотел Јелисавета“ I. спрат.

Енглески јесењи крагнови

ЈЕСЕЊИ ЖАКЕТИ

Свилени и плишки крагнови

ЗИМЊИ ЖАКЕТИ
са свиленом поставом

Зимњи жакети с первазом

Плишки и свилени жакети

КЕП ОД ШТОФА, СВИЛЕ И ПЛИША

РАДМАНТЛОВИ
са свиленом поставом

РАДМАНТЛОВИ
са кожом постављени

Плишки редер палето

МАНТЛОВИ
за децу и девојчице

СВЕ У НАЈВЕЋЕМ ИЗБОРУ.

Осим ових наведених женских помодних ствари, израђују се у моме салону најелегантније хаљине за госпође, девојке и децу по париским и бечким журналима, најукусније и најтачније.

1—3

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ МУШКОГ ОДЕЛА

ДАШЕ ДЕМЕТРОВИЋА

У БЕЛОЈ ЦРКВИ.

Част ми је велештованој публици и свима пријатељима како из места тако и из околине до знања ставити, да сам под горњом протоколираном фирмом на белоцрквској пијаци, а у кући Д. С. Милутиновића отворио

ТРГОВИНУ МУШКОГ ОДЕЛА

ЗА ОДРАСЛЕ И ДЕЦУ.

Ослањајући се на моје дугогодишње искуство у том правцу с једне, а врло повољном купу с друге стране, у стању сам свим захтевима одговорити и моје штоване муштерије како добром и солидном робом, тако и **врло јефтином ценом** послужити. 1—6

Власник Славко Свет. Милетић. За уредништво одговара: Милан Поповић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.